

Agata Furgala
Damian Szlachter
Anna Tulej
Paweł Chomentowski

System antyterrorystyczny Republiki Francuskiej

Wstęp

Funkcjonujący obecnie w Republice Francuskiej model walki z terroryzmem to efekt trwającego od wielu lat procesu systematycznego jego rozwoju i modyfikacji. Dla kraju doświadczonego zagrożeniami o charakterze terrorystycznym sprawne mechanizmy współpracy antyterrorystycznej oparte na skutecznej legislacji wydają się być zasadnicze z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa i obywateli. Cechą charakterystyczną francuskiego podejścia do budowy modelu rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania zagrożeń terrorystycznych jest poddawanie go nieustannej kontroli oraz wewnętrznej, konstruktywnej ocenie. Przykładem takiego właśnie podejścia było sporządzenie i opublikowanie w marcu 2006 r. rządowego dokumentu o nazwie *Biała księga rządu francuskiego w sprawie bezpieczeństwa wewnętrznego dotycząca zagrożenia terroryzmem* (*Livre Blanc du Gouvernement sur la Sécurité Intérieure Face au Terrorisme*), który zawierał m.in. oficjalną strategię Francji w sprawie walki z tym zjawiskiem¹. Kształt i zasady działania opisanego poniżej systemu walki z terroryzmem to efekt wytycznych *Białej księgi*.

Legislacja antyterrorystyczna

Zbiór antyterrorystycznego ustawodawstwa Francji odnosi się do kilku podstawowych aspektów:

- a) wprowadzenia szczególnej kategorii przestępstw, dzięki czemu stworzono prawną możliwość likwidacji struktur wspierania terrorystów i ich współników, a także zapobiegania atakom w fazie ich przygotowania (ten etap ataku traktowany jest jako osobne przestępstwo),
- b) opracowania odrębnych norm proceduralnych przy rozpatrywaniu przestępstw o charakterze terrorystycznym:
 - zatrzymanie podejrzanego na 96h (w odniesieniu do zwykłych przestępstw – na 48h). W przypadku zagrożenia atakiem w kraju lub poza jego granicami może zostać ono przedłużone na okres 6 dni (jeżeli dana sprawa wymaga międzynarodowej współpracy),
 - dopuszczenie podejrzanego do kontaktu z obrońcą dopiero po 72h od zatrzymania (dotyczy jedynie pełnoletnich),
 - rozszerzone uprawnienia w zakresie stosowania nadzoru operacyjnego i technik specjalnych,

¹ Dokument powstał we współpracy zespołów wydzielonych z resortu spraw wewnętrznych, obrony, spraw zagranicznych oraz sprawiedliwości, jak również w oparciu o wiedzę niezależnych ekspertów z Fundacji Badań Strategicznych (*Fondation pour la Recherche Strategique – FRS*).

- wykorzystywanie instytucji anonimowego świadka oraz anonimowego oficera prowadzącego sprawę;
- c) wyspecjalizowania w sądownictwie i prokuraturze pionów wyznaczonych do prowadzenia przestępstw terrorystycznych (m.in. siedem kierunkowych biur prokuratorskich i siedem magistratów dochodzeniowych),
- d) rozwoju współpracy wszystkich organów bezpieczeństwa państwa zaangażowanych w pozyskiwanie informacji służących zapobieganiu potencjalnych zagrożeń terrorystycznych,
- e) systemu ochrony osób, które pomogły zapobiec popełnieniu przestępstwa terrorystycznego oraz zmniejszenia wyroku skazanym za udzielenie pomocy skutkującej zapobieżeniem popełnienia przestępstwa terrorystycznego,
- f) funkcjonowania Funduszu Gwarancyjnego dla ofiar ataków terrorystycznych oraz innych przestępstw (*Le Fonds de Garantie des victimes des actes de Terrorisme et d'autres Infractions* – FGTI)².

Władze państwowe i system instytucjonalny

1. **Prezydent Republiki** (*Président de la République*) – nakreśla polityczny wymiar aktywności państwa w sferze bezpieczeństwa,
2. **Premier Republiki** (*Le Premier ministre*) – wciela inicjatywy Prezydenta w życie za pośrednictwem podległych resortów,
3. **Ministerstwo Spraw Wewnętrznych** (*Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement – du Territoire*):
 - a) **Centralna Dyrekcja Wywiadu Wewnętrznego** (*Direction Centrale du Renseignement Intérieur* – DCRI)³ – służba wywiadowcza odpowiedzialna m.in. za kontrwywiad, zwalczanie i przeciwdziałanie zagrożeniom zewnętrznym (szpiegostwo, terroryzm, nielegalny handel bronią, proliferacja BMR, międzynarodowa przestępczość zorganizowana); zajmuje się również koordynacją informacji wywiadowczych na poziomie podległego resortu,
 - b) **Generalna Dyrekcja Policji Narodowej** (*Direction Générale de la Police nationale* – DGPN) – wykonuje podstawowe zadania związane z utrzymywaniem porządku i bezpieczeństwa na terytorium kraju, a także, korzystając ze swoich uprawnień administracyjnych i sądowych, pomaga zapobiegać zamachom terrorystycznym i odpowiada za przygotowywanie materiału dowodowego w sprawach o przestępstwo terrorystyczne. Zadania te są realizowane przez Dyрекcję ds. Antyterrorystycznych (*La Sous-direction Anti-Terroriste* – SDAT). Jej struktura kształtuje się następująco:

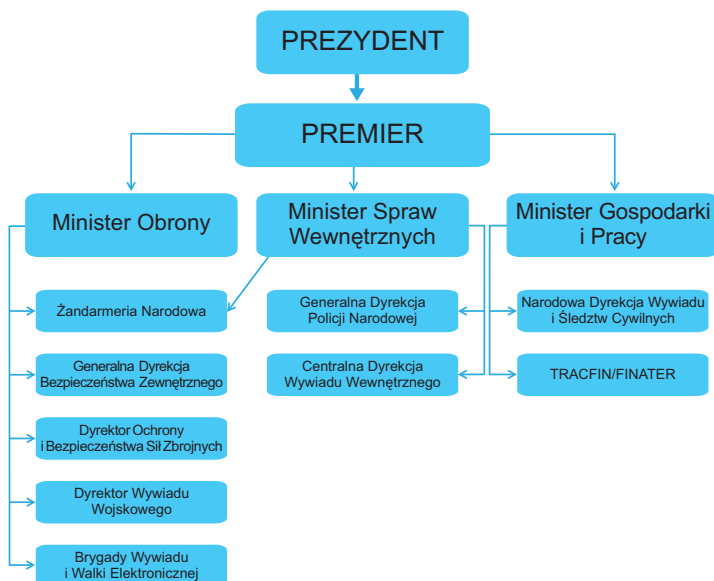
² Pieniądże z tego funduszu otrzymują rodziny ofiar przestępstw terrorystycznych oraz osoby poszkodowane w następstwie ataku, który miał miejsce na terenie Francji, bez względu na narodowość poszkodowanego, jak również rodziny ofiar przestępstw terrorystycznych oraz osoby poszkodowane w następstwie terrorystycznej aktywności poza granicami państwa (w przypadku posiadania francuskiego obywatelstwa). Fundusz wspierany jest m.in. datkami pochodzącymi z konfiskaty majątku osób skazanych za terroryzm, <http://www.fgti.fr/anglais/terro/terro1.htm> [dostęp: 20.09.2009].

³ DCRI powstała w dn. 1 lipca 2008 r. z połączenia Dyrekcji Nadzoru Terytorialnego (*Direction de la Surveillance du Territoire* – DST) i Centralnej Dyrekcji Wywiadu Kryminalnego (*Direction Centrale des Renseignements Généraux* – DCRG).

- **Wydział ds. zwalczania terroryzmu separatystycznego** (*Division nationale de repression du terrorisme séparatiste – DNRTS*),
 - **Wydział ds. zwalczania terroryzmemu międzynarodowego** (*Division nationale de repression du terrorisme international – DNRTI*),
 - **Wydział ds. zabezpieczeń operacyjnych** (*Division de Logistique Opérationnelle – DLO*),
 - Sekcja Badań i Nadzoru (*Section de recherche et de la surveillance – SRS*),
 - **Zespół ds. śledztw finansowych** (*Brigade d'investigations financières – BIF*),
 - **Antyterrorystyczne Grupy Reagowania** (*Groupe anti-terroristes de Libération – GAL*) – 20 jednostek,
 - **Antyterrorystyczna Sekcja Śledcza Prefektury Policji w Paryżu** - (*Section anti-terroriste – SAT*) ;
 - **R.A.I.D (Recherche d'Assistance d'Intervention et de Dissuasion de la Police Nationale)** jednostkę antyterrorystyczną Policji Narodowej do taktycznego zwalczania poważnej przestępczości i incydentów terrorystycznych, w tym z użyciem BMR (działa głównie w obrębie metropolii paryskiej). Dowódca RAID bierze udział m.in. w przygotowywaniu krajowych planów reagowania na zagrożenia terrorystyczne.
4. **Ministerstwo Obrony** (*Ministere de la Défense et des Ancien Combattans*):
- a) **Generalna Dyrekcja Bezpieczeństwa Zewnętrznego** (*Direction Générale de la Sécurité Extérieure – DGSE*) – służba odpowiedzialna za pozyskiwanie informacji istotnych dla bezpieczeństwa państwa oraz przeciwdziałanie szpiegostwu przeciw Francji poza terytorium kraju (wywiad zagraniczny),
 - b) **Dyrekcja Wywiadu Wojskowego** (*Direction du Renseignement Militaire – DRM*) – służba przygotowująca informacje oparte na analizie danych zdobywanych przez wywiad elektroniczny i satelitarny; odpowiada również za ochronę wywiadowczą sił zbrojnych biorących udział w działaniach poza granicami kraju (podlega szefowi Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych),
 - c) **Dyrekcja Ochrony i Bezpieczeństwa Sił Zbrojnych** (*Direction de la Protection et de la Sécurité de la Défense – DPSD*) – służba odpowiedzialna za wykrywanie i przeciwdziałanie szpiegostwu, działalności terrorystycznej oraz przestępczości w siłach zbrojnych i obiektach wojskowych; jest właściwa do kontrwywiadowczego zabezpieczania sił zbrojnych,
 - d) **Brygada Wywiadu i Walki Elektronicznej** (*Brigade de Renseignement et de Guerre Electronique – BRGE*) – prowadzi monitoring i nasłuch łączności przeciwnika oraz zapewnia bezpieczeństwo wojskowym systemom telekomunikacji,
 - e) **Żandarmeria Narodowa** (*Gendarmerie Nationale – GN*) – podlega Ministerstwu Obrony, ale na mocy dekretu z dnia 15 maja 2002 r. prawo do jej wykorzystywania w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego ma również minister spraw wewnętrznych. Żandarmeria Narodowa wraz z Policją Narodową stanowi główną strukturę odpowiedzialną za utrzymanie porządku oraz bezpieczeństwa na terenie kraju,
 - **Grupa Interwencyjna Żandarmerii Narodowej** (*Groupe d'Intervention de la Gendarmerie Nationale – GIGN*) – elitarna jednostka taktyczna wykorzystywana m.in. do skomplikowanych działań kontrterrorystycznych (szczególnie poza granicami kraju).
5. **Ministerstwo Gospodarki, Finansów i Przemysłu** (*Ministere de l'Économie, des Finances et de l'Industrie*):

- a) **Narodowa Dyrekcja Wywiadu i Śledztw Celnych** (*Direction Nationale du Renseignement et des Enquêtes Douanières – DNRED*) – odpowiada za zbieranie, analizowanie oraz prowadzenie dochodzeń w sprawach dot. przestępstwa finansowania terroryzmu,
- b) **Jednostka ds. wykrywania i przeciwdziałania wprowadzaniu do obiegu nielegalnych środków finansowych** (*Traitement du renseignement et action contre les circuits financiers clandestins – TRACFIN*),
- **FINATER** – wyspecjalizowana komórka ds. zwalczania finansowania działalności terrorystycznej, odpowiedzialna za zamrażanie aktywów terrorystów.

Schemat instytucjonalnego systemu walki z terroryzmem we Francji

Źródło: Opracowanie własne.

Struktury koordynacji międzyinstytucjonalnej

1. **Rada Bezpieczeństwa Wewnętrznego** (*Conseil de Sécurité Intérieure – CSI*) powołana dekretem nr 2002-890 z dnia 15 maja 2002 r. Zatwierdza antyterrorystyczne priorytety państwa oraz nadzoruje krajową koordynację walki z terroryzmem. W jej skład wchodzi: prezydent – przewodniczący, premier, ministrowie – członkowie i Sekretariat Generalny Obrony Narodowej – SGDN. Pracę Rady organizuje Sekretarz Generalny CSI mianowany przez prezydenta Republiki, a przebieg spotkań poświęconych terroryzmowi koordynuje Szef UCLAT⁴,
2. **Sekretariat Generalny Obrony Narodowej** (*Secrétariat Général de la Défense et de la Sécurité Nationale – SGDN*) – wspiera premiera Republiki w wypełnianiu

⁴ UCLAT (*L'Unité de Coordination de la Lutte Antiterroriste*) – Jednostka Koordynacyjna ds. Zwalczania Terroryzmu.

niu jego konstytucyjnych obowiązków z zakresu bezpieczeństwa i obrony państwa, m.in. poprzez międzyministerialną organizację oraz koordynację tej aktywności, prowadzoną przy ścisłej współpracy z Urzędem Prezydenta. SGDN zapewnia również obsługę **Międzyresortowego Komitetu ds. Wywiadów (CIR)**⁵,

3. Międzyresortowy Komitet ds. Zwalczenia Terroryzmu (*Comité Interministériel de Lutte Antiterroriste – CILAT*) – gremium, któremu przewodniczy premier Republiki. CILAT przygotowuje rządowe założenia do polityki antyterrorystycznej i koordynuje ich realizację,

4. Jednostka Koordynacyjna ds. Zwalczenia Terroryzmu (*L'Unité de Coordination de la Lutte Anti-Terroriste – UCLAT*). Podporządkowana jest bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu Policji Narodowej i kierowana przez wysokiego oficera tej służby. Jej głównym zadaniem jest centralizacja informacji pochodzących z instytucji podległych ministrom spraw wewnętrznych, obrony oraz gospodarki i pracy. Ponadto, zapewnia regularną wymianę danych z organami wymiaru sprawiedliwości. UCLAT pracuje w trybie 24/7, na bieżąco zapewniając informacje najwyższym urzędnikom państwowym oraz wszystkim podmiotom administracji rządowej zaangażowanym w walkę z terroryzmem. Zadanie to realizowane jest w trzech kierunkach:

I. Rozpoznawania i pozyskiwania informacji – koordynacja aktywności operacyjnej. Służby odpowiedzialne za przeprowadzanie wyżej wymienionych działań:

- **Centralna Dyrekcja Wywiadu Wewnętrznego,**
- **Brygada Wywiadu i Walki Elektronicznej,**
- **Generalna Dyrekcja Bezpieczeństwa Zewnętrznego.**

II. Zapobiegania działaniom o charakterze terrorystycznym – koordynacja i ukierunkowywanie aktywności Policji i Żandarmerii Narodowej,

III. Represji – koordynacja działań pomiędzy poszczególnymi agencjami i instytucjami zwalczającymi terroryzm a resortem sprawiedliwości.

Poza tym, **UCLAT** realizuje następujące zadania:

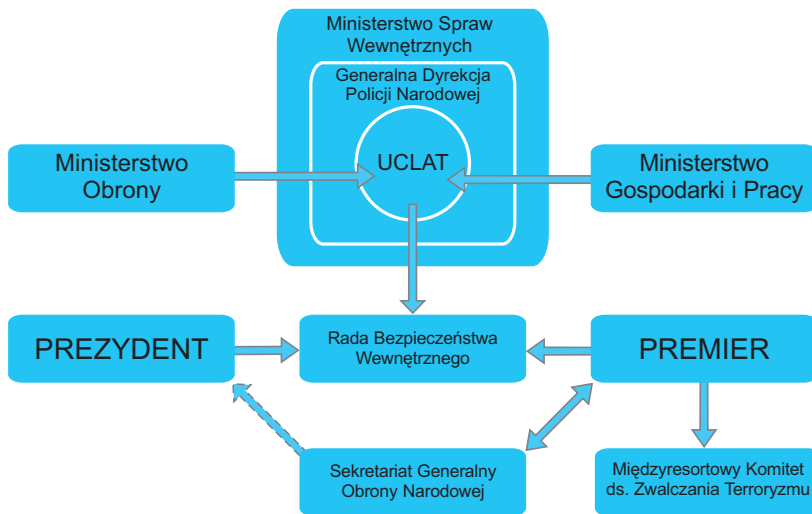
- Prowadzi stały monitoring aktualnych wydarzeń pod kątem możliwości wystąpienia zagrożeń terrorystycznych. Przygotowuje na potrzeby Dyrektora Generalnego Policji Narodowej i ministra spraw wewnętrznych szeroki pakiet analiz i informacji niezbędnych do podejmowania decyzji dotyczących bezpieczeństwa państwa,
- Utrzymuje stały kontakt z właściwymi instytucjami oraz agendami administracji państwowej zaangażowanymi w krajowy system rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania zagrożeń terrorystycznych,
- Reprezentuje, za pośrednictwem odpowiedniego departamentu Policji lub samodzielnie, Generalną Dyrekcję Policji Narodowej w kontaktach międzynarodowych poświęconych walce z terroryzmem,
- Pełni rolę gospodarza w stosunku do służb zagranicznych (m.in. belgijskich, hiszpańskich, brytyjskich, niemieckich i włoskich), wyspecjalizowanych w zwalczaniu terroryzmu i mających swoje przedstawicielstwa na terenie Francji,
- W państwach, które podpisały z Francją dwustronne porozumienia w sprawie zwalczania terroryzmu (Belgia, Włochy, Niemcy, Hiszpania, Wielka Brytania) utrzymuje oficerów łącznikowych,

⁵ CIR funkcjonuje w ramach Urzędu Premiera (SGG); wydaje wytyczne dla służb wywiadu dotyczące strategicznych kierunków ich działania. Obraduje przynajmniej raz w roku. Nadzór nad CIR sprawuje premier.

- W sytuacjach nadzwyczajnych rekomenduje podniesienie poziomu zagrożenia terrorystycznego dla Francji (zmiana stopnia w ramach *Planu Zapobiegania i Reagowania na Zagrożenia Terrorystyczne VIGIPIRATE*),
- Prowadzi koordynację obsługi informacyjnej Rady Bezpieczeństwa Wewnętrznego w trakcie posiedzeń związanych ze zwalczaniem terroryzmu.

UCLAT nie koordynuje akcji i operacji kontrterrorystycznych bez wyraźnej prośby instytucji prowadzącej daną sprawę (obowiązuje zasada dobrowolności).

Schemat koordynacji systemu walki z terroryzmem we Francji

Źródło: Opracowanie własne.

Plan reagowania kryzysowego „VIGIPIRATE”

Poszczególne plany reagowania kryzysowego uruchamia premier Francji (w przypadku zagrożeń terrorystycznych – na wniosek UCLAT). Zwalczanie terroryzmu oparte jest na *Planie Zapobiegania i Reagowania na Zagrożenia Terrorystyczne „VIGIPIRATE”*. Plan ten na podstawie strategicznej analizy sytuacji międzynarodowej i wewnątrzpaństwowej regularnie poddawany jest aktualizacji. Obecna wersja „VIGIPIRATE” posiada następującą strukturę:

1. Monitoring nowych zagrożeń terrorystycznych,
2. Zapobieganie powstawaniu nowych zagrożeń,
3. Cztery płaszczyzny reakcji związane ze stopniami zagrożeń bezpieczeństwa państwa.

Plan „VIGIPIRATE” opiera się na dwóch fazach aktywności:

1. **Fazie zwykłej** – tj. na stałym informowaniu poszczególnych ogniw służb policyjnych o zagrożeniu, kontroli prawidłowości pełnienia służby i zabezpieczenia dyżurów w jednostkach, w których dotychczas taki system funkcjonował,
2. **Fazie zagrożenia** – tj. wzmocnieniu potencjału służb policyjnych siłami militarnymi. Jej wprowadzenie uwarunkowane jest wystąpieniem realnego zagrożenia

zamachami terrorystycznymi. W przypadku wprowadzenia tej fazy szczególnym wzmocnieniem obejmowane są:

- zakłady mające zasadnicze znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania państwa,
- zakłady wytwarzające energię elektryczną i gaz,
- ujęcia wody pitnej, stacje przepompowywania i filtracji wody,
- szkoły i uczelnie wyższe,
- instytucje społeczne i obiekty kultury narodowej,
- instytucje kulturalne i oświatowe,
- gmachy i urzędy administracji państwowej,
- placówki dyplomatyczne państw obcych akredytowanych we Francji,
- miejsca komunikacji masowej: dworce kolejowe, porty lotnicze, metro,
- wielkopowierzchniowe miejsca handlowe,
- urzędy i sieci przesyłania informacji,
- urzędy pocztowe.

Po wprowadzeniu **fazy zagrożenia** Komenda Główna Policji Narodowej kieruje do policyjnych jednostek terenowych dyrektywy dotyczące:

- wprowadzenia stałego, całodobowego systemu patrolowania miejsc potencjalnie zagrożonych,
- stałego kontaktowania się z przedstawicielami władz lokalnych, dyrektorami przedsiębiorstw, szkół, instytucji publicznych, komunikacji miejskiej, w celu pozyskiwania informacji, a także uczulania służb ochrony tych instytucji na pojawianie się podejrzanych przedmiotów, porzuconych aut i osób zachowujących się w sposób nienaturalny.

Realizacja wyżej wymienionych zadań ma na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania państwa, stałych i niczym niezakłóconych dostaw towarów do sklepów, jak również zachowanie ciągłości ruchu drogowego, kolejowego i powietrznego.

Poziomy Planu „Vigipirate”
Poziom żółty (Niveau jaune)
Spotkania przedstawicieli policji z dyrektorami wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, dyrektorami i kierownikami teatrów, kin, muzeów i innych popularnych miejsc publicznych. Mają one na celu przedstawianie skali zagrożenia, oczekiwań policji w stosunku do służb ochrony tych placówek oraz zapoznanie uczestników spotkań z uwagami i spostrzeżeniami mogącymi mieć istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa państwa.
Poziom pomarańczowy (Niveau orange)
Wprowadzenie służb policyjnych na teren miejsc newralgicznych, istotnych z punktu widzenia funkcjonowania państwa oraz kontrola uwzględniania i egzekwowanie zaleceń policyjnych.
Poziom czerwony (Niveau rouge)
Udzielanie wsparcia pododdziałom policyjnym przez siły zbrojne. Ta faza realizacji planu ma miejsce w sytuacjach najwyższego zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przed wprowadzeniem na ulice wojska, policja przeprowadza szkolenia kadry sił zbrojnych w zakresie: planu działania na tym poziomie, taktyki patrolowania, uprawnień i obowiązków przysługujących siłom zbrojnym podczas wykonywania czynności wspomagających oraz postępowania w sytuacjach skrajnych.
Poziom szkarłatny (Niveau écarlate)
Symulacja skutków ataku terrorystycznego i możliwych do wystąpienia zdarzeń, a także przygotowywanie szerokiej gamy wariantów działania w tego typu sytuacjach. (Po ataku terrorystycznym czynności prowadzone są w sposób permanentny, aż do całkowitej likwidacji zagrożenia).

Podsumowanie

Francja jako kraj prezentujący aktywne podejście do walki z terroryzmem kładzie nacisk na wielopoziomą koordynację działań państwa w ramach zwalczania tego zjawiska na czterech płaszczyznach: wywiadu, prewencji, ścigania oraz globalnej kooperacji, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy ze wszystkimi członkami Unii Europejskiej. Opisane powyżej rozwiązania w zakresie zwalczania terroryzmu zapewniają jednolitość i sprawność zarządzania kryzysowego ze szczebla centralnego oraz pozwalają optymalnie i skutecznie wykorzystywać posiadany potencjał, szczególnie w sytuacjach realnego zagrożenia, wymagającego dynamicznej, precyzyjnej i skoordynowanej odpowiedzi ze strony państwa.

Literatura:

1. Aleksandrowicz T., *Terroryzm międzynarodowy*, Warszawa 2008, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne.
2. *Encyklopedia PWN – Fakty i Liczby*, Warszawa 2006 r.
3. Hołyst B., *Encyklopedia Terroryzmu*, tom I i II, Warszawa 2009 r., Lexis Nexis.
4. Kowalczyk K., Wróblewski W., *Terroryzm – globalne wyzwanie*, Toruń 2006, Adam Marszałek.
5. Jałoszyński K., *Współczesny wymiar antyterroryzmu*, Warszawa 2008, TRIO.
6. Larecki J. *Wielki leksykon służb specjalnych świata*, Warszawa 2007, KiW.
7. Liedel K., *Euro 2012. Mistrzostwa Europy w cieniu terroryzmu*, Warszawa 2007, Collegium Civitas Press.
8. Liedel K., *Terroryzm. Anatomia zjawiska*, Warszawa 2006, SCHOLAR-Collegium Civitas Press.
9. Liedel K., Piasecka P., *Jak przetrwać w dobie zagrożeń terrorystycznych – elementy edukacji antyterrorystycznej*, Warszawa 2008, TRIO-Collegium Civitas Press.
10. Malinowski M. J., Ożarowski R., Grabowski W., *Ewolucja terroryzmu na przełomie XX i XXI wieku*, Gdańsk 2009, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
11. Polko R., *Grom w działaniach przeciwterrorystycznych*, t. VI, Warszawa 2008, Biblioteka „Bezpieczeństwa Narodowego”.
12. Wojciechowski S., *The modern terrorism and its forms*, Poznań 2007, Wydawnictwo Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Adama Mickiewicza.
13. *Przeciwdziałanie terroryzmowi*, z. 2 Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2008, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego. Materiały z konferencji zorganizowanej przez Biuro Bezpieczeństwa Narodowego w dn. 27 listopada 2007 r.
14. Czasopismo „Terroryzm” – lata 2007 - 2009.
15. <http://www.sgdn.gouv.fr/>, 12.12.2010 r.
16. <http://www.terrorisme.net/> 12.12.2010 r.
17. <http://www.interieur.gouv.fr/> 12.12.2010 r.
18. <http://www.economie.gouv.fr/> 12.12.2010 r.

ABSTRACT

This text is dedicated to the French model of fighting terrorism, which is the effect of ongoing process of systematic improvement of each of its parts. For a country like France, with historic experience with terrorism threats, effective mechanisms of antiterrorist cooperation based on successful legislation appear to be a key issue for state security and security of its citizens.